

CO DIVÁCI NEVIDĚLI ANEB TELEVIZNÍ

DOBRODRUŽSTVÍ S KAPELNÍKEM

Nikdy bych nevěřil, jak složité je uskutečnit přímý přenos z horolezeckého výstupu. Nejprve se musí narodit režisér, který má odvalu opustit vyježděné koleje přenosů z osvědčených sportů a objevovat pro televizi nové riskantní pevniny. Pevnina horolezecká je jaksepatří strmá. A tak hradby nedůvěry jsou první výstupy, které takový režisér zdolává. Když je má šťastně za sebou a podepíše kdejakou odpovědnost, protože pro svou myšlenku hoří, záhy rozdmýchá stejný oheň u svých spolupracovníků, a je vyhráno. Mezi techniky nastane poplach, programový štáb se začne chytat za hlavu, ale scénář je schválený, požadavky určeny a pozdní lítost je málo platná... Jede se na Hrubou skálu, na Kapelníka!

ABY MĚL PŘENOS ATMOSFÉRU...

„Já bych se vůbec nezlobil, kdyby trochu přšelo,“ konstatoval ještě v Praze režisér nevinně, „aspoň by měl přenos atmosféru...“ Nevím, zda František Pojdl dal toto přání do technických požadavků vedle přenosového vozu, transfokátorů, souprav CSF, mikroporů, guide-line a trců, ale faktem je, že se mu při zkouškách splnilo na 200 procent. Dva dny před přenosem se totiž nebe dokonale zatáhlo a z šedivých mračen se začaly řínout proudy deště; zanedlouho se voda hrnula na monitory, do objektivů, kabelových spojů a po skále, kudy měl vést výstup, tekly potoky. Tu bylo už jisté, že přenos atmosféru mít bude.

JAK SE Z KAMERAMANŮ STALI HOROLEZCI

Děšť neděšť na Bukovině nad Ztraceným a Hadím údolím vyrostlo přes noc televizní studio. Agregát hučel,

obrazovky v přenosových vozech střibřitě mžikaly, ve sluchátkách praskalo a kameramani se přeškolovali na horolezce. První velkou kameru postavili na vyhlídce. Měla hruboskalské skalní město jako na dlani. Druhou instalovala jedenáctka libereckých horolezců, ochotných pomocníků v červených svetrech, v polovině neschůdného svahu na předskalí, třetí dovezl vojenský terénní vůz až přímo k úpatí Kapelníka a pro čtvrtou vymysleli stanoviště na Podmokelské věži, která si svou výškou a strmostí příliš s Kapelníkem nezádá. Šlo jen o maličkost: kameru na věž dostat. Horolezci do rozpaků nepřišli. Z okrajové skály vyrobili na vrchol Podmokelské věže lanové přemostění a za necelou hodinku se houpaly součástky křehké kamery nad čtyřicetimetrou hlubinou. V Alpách bývalo kdysi zvykem, že někteří vůdcové strčili bázlivé klienty do pytle a přes nebezpečná místa je spouštěli jako balíky. Kameraman Renatus Hladík a jeho asistentka Boženka Ditrichová podobný milosrdný transport zamítli a docela bez trémy, po horolezecku stylově přepluli nad bezednou hlubinou. Děšť neděšť, strmina nestřmina, svou kameru s velkým transfokátorem, který dovede obraz přibližovat a oddalovat, a s teleobjektivem, jenž na sto metrů snímá detaily, nainstalovali ke vši spokojenosti přesně jako ve studiu.

JAK SE Z HOROLEZCŮ STALI KAMERAMANI

Pak se úlohy obrátily. To bylo totiž tak. Režisér si usmyslil, že je třeba zprostředkovat divákům z průběhu výstupu vzrušující záběry shora, které by zdůrazňovaly hloubku. Vybral si k tomu přenosné kamery zvané „očka“,

kteře pracují na bezdrátovém principu, a jež jsou mimochodem velkou budoucností televizních reportáží. Jenomže pro profesionální kameramany byl výstup na Kapelníka přece jen příliš velké sousto, tak padla volba na horolezce. Když se o tom poprvé zmínili například fotografovi Vilému Heckelovi, považoval to, ač sám horolezec, za nepodařený vtip a jen se rozpačitě usmál. Režisér zaujatý svou myšlenkou si však úsměv vyložil jako souhlas, a tak jsme dva dny před přenosem zastihli na Hrubé skále bratislavskou a pražskou osádku vozů, které zajišťují chod „oček“, při intenzivním přeškolení Viléma Heckela a Bohumila Svatoše na kameramany. Přenosná kamera není sice těžká, dá se slušně držet v ruce, ale je pěkně složitá a navíc, kam se hne, musí ji provázet kabel, anténa a těžká, choulostivá bedýnka, v níž se skrývají elektrónky, knoflíky, páky, dráty, tranzistory a já nevím co všechno, a tou se vysílá obraz do technického vozu. A s tím vším se musel dostat Heckel do poloviny Kapelníka a Svatoš pod vrchol. Představte si úplně kolmou zeď, v níž jsou 40 a 70 metrů nad zemí zapařené kovové náušnice horolezeckých kruhů, ve kterých visí tři lidé s aparaturou volně ve smyčkách, nohy se jim houpou ve vzduchu a přitom přeškolený kameraman snímá obraz, aby diváci měli patřičné „vzrůšo“. Na takovou krkolomnost lze na světě uvrtat jedině horolezce...

LIBEREČTÍ MISTŘI, EVA Z PRAHY A DĚŠT

Kdo se v pískovcových skalách narodí, leze po nich jako veverka. I když výstup na Kapelníka je těžký, pro mistry sportu Radana Kuchaře a Oldřicha Kopala je to víceméně procházka. A tak si vybrali útlou dívku, studentku Evu Mařanovou z Prahy, která měla doplnit ostřílené družstvo do trojice, aby výstup nabyl na zajímavosti.

Tak náročný přímý přenos, ke všemu ještě intervizní, není možné sjet rovnou na ostro. I když se na vlastním průběhu výstupu mnoho nemění, přece jen je třeba, aby se vyzkoušela zejména technika, která tu podává výkony na samé horní hranici své kapacity. A tak se zkoušelo už od pátku...

Z nebe se vytrvale řinuly proudy deště... Uprostřed věže se houpou jako pavouci Heckel s pomocníky Krňákem a Chybou, pod vrcholem visí jako netopýr hlavou dolů Svatoš a Mašek mu napovídá, co má dělat. Teče jim za krk, smyčky se zařezávají do těla, vítr lezavě profukuje, hoši mají hlad a je jim zima. Zkouška se rozeběhla, nelze odpočívat. Olda Kopal leze první těžké místo, spáru. Voda namočila chyty, dešť

oslepuje. Olda jde jako stroj. Už je patnáct metrů nad zemí, blíží se k prvnímu kruhu, přitahuje se na zařaté pěsti zaklíněné ve spáře, tu mu náhle uklouznou nohy a jen s krajním vypětím se na pravičce udrží. Lidem u kamer a monitorů stydla krev. Z mikroportu, přenosného krátkovlnného mikrofonu, který má Olda stejně jako Radan připevněný na hrudi, se ozve několik šťavnatých slov.

„Nic se neděje,“ komentuje Radan, „trochu to klouže...“

„Dobrá, jedeme tedy dál...“ navazuje ledově klidný režisér, „Jiráček ať švenkuje celou stěnu... Renda ať bere polodetaily, ať tam za chvíli zkusí dát tu tisícovku, to je ono... a teď mi tam stříhni první očko!“ diriguje do přenosového vozu.

„Očko nemůžu,“ ozve se najednou hromový dívčí hlas z reproduktoru.

„Proč?“

„Ještě nejsou hotovi...“ hučí lesem.

„Tak aspoň, jak vypadá?“

„Strašně...“ burácí reproduktor.

„Není vidět skoro nic.“

Režisér nepřestane být zdvořilý a pěkně poděkuje. Zkouška pokračuje. Reportér Luděk Brábník listuje v rozmáčeném scénáři, jeho nedělní poločky už dávno ztratily tvar i rozměry, místo šály si stylově omotal kolem krku ručník: „Na první pohled vypadají boky věží hladce a odmítavě. Přistoupíme-li však blíž, spatříme, že je rozrývají tisícové hrbolky a prohlubně, výstupky a výčnělky, spárky, voštiny, madla, krajky, talíře, hodiny, a jak se všechny ty tvary jmenují. Vykouznil je vítr a dešť. Všechny dohromady pak tvoří chyty a stupy, ze kterých se skládá každý horolezecký výstup.“

„Luďku, stačí,“ přeruší režisér zkoušku a vyčítavě se zadívá k nebi, protože se mu začal promáčet šusták a vlhko ho studilo mezi lopatkami.

V sobotu se nejen nevyčáslilo, ale šedivá příkrývka zalehla Turnovsko tak beznadějně, že ztratil klid už i režisér. Zejména poté, kdy měl co dělat, aby se zachytil za strom těsně nad propastí. Vytrhl si přitom knoflík u pláště a obalil se blátem. Tu začal očividně váhat a nenápadně sondoval, jestli se vůbec po tak mokré skále dá lézt.

„Nedá, ale polezeme,“ odpověděli mu unisono horolezci v „Hotelu u převislé skály“, kde čmoud štípal do očí a oheň lítostivě praskal, a kde se konaly všechny důležité válečné rady.

Osud přenosu visel do poslední chvíle na vlásku.

KONEC KORUNUJE DÍLO

Když jsme se v neděli 30. května probudili, nikdo nechtěl očím věřit, že

Kapelník, sedmdesátimetrová pískovcová věž na Hrubé skále. Na vrcholu se s přenosnou kamerou vyklání horolezec Svatoš, ve stěně vpravo fotograf Heckel

svítí slunce. Nebe bylo jako vymetené, svěží zeleň zářila o závod, květy jablonových sadů začaly omamně vonět, skály maličko oschly, kavky krákoravě kroužily kolem svého Kapelníka a horolezci měli radost. Jenom kameramani a režisér byli smutní. Naděje na dramatickou atmosféru přenosu odešla s tlakovou níží nad střední Evropou...

A výsledek jste viděli té poslední

květnové neděle na svých obrazovkách sami. A s vámi i zahraniční diváci intervizí.

Jenom jedno bych chtěl ještě prozradit. V Praze v korekci se děvčata, která regulují vysílaný obraz, musela tentokrát při přenosu několikrát vystřídat. Šla jim z těch výšek hlava kolem!

ARNOŠT ČERNÍK